

Таццяна ШУМЕЛЬ

"Вялікая вайна" і Грунвальдская бітва

Гісторыя Беларусі, VI клас

Сучаснаму настаўніку гісторыі магчыма падабраць разнастайныя дадатковыя крыніцы інфармацыі па тэме ўрока, якія будуць спрыяць фарміраванню інтарэсу да гісторыі, выпрацоўцы агульнавучэбных і прадметных кампетэнцый. У пропанаванай методычнай распрацоўцы ўрока прадстаўлены алгарытм арганізацыі пазнавальнай-вучэбнай дзейнасці вучняз па мадэлі "перакуленага навучання" на падставе разнастайных візуальных і дакументальных крыніц.

Мэты ўрока: плануецца, што ў выніку вывучэння тэмы вучні

будуць ведаць: даты "Вялікай вайны", Грунвальдской бітвы, падтісання Торуньскага міру;

вучні будуць умеець: тлумачыць прычыны вайны ВКЛ і Польшчы з Тэўтонскім Ордэнам, уземаадносіны паміж ВКЛ і Тэўтонскім Ордэнам; апісваць ход ваеных дзеянняў, прычыны перамогі, вынікі і гістарычнае значэнне Грунвальдской бітвы.

Задачы асобаснага развіцця:

развіваючыя: стварыць умовы для фарміравання аналітычных навыкаў шляхам параўнання розных крыніц (тэкст вучэбнага дапаможніка, урывак з дакумента "Хроніка Быхаўца", рэпрадукцыі карцін Я. Матэйкі "Грунвальдская бітва", З. Развадоўскага і Т. Попеля "Грунвальдская бітва", фрагмент мастацкага фільма "Крестоносцы");

выхаваўчыя: прадоўжыць фарміраванне ўмення абгрунтоваць сваё стаўленне да гістарычнай падзеі, выхоўваць талерантнае стаўленне да іншых народаў.

Тып урока: камбінаваны.

Форма ўрока: "перавернутае навучанне".

Забеспячэнне ўрока: Гісторыя Беларусі са старажытных часоў да канца XVI ст.: вучэб. дапам. для 6-га кл. устаноў агул. сярэд. адукаты з беларус. мовай навучання: у 2 ч. Ч. 2 / пад рэд. Ю. М. Бахана. Мінск, 2016; Атлас. Гісторыя Беларусі, другая палова XIII — першая палова XVI ст. 7 клас / А. В. Перашкевіч [і інш.]. Мінск, 2015; Гісторыя Беларусі, другая палова XIII — першая палова XVI ст.: 7-ы кл. : хрэстаматыя: дапам. для настаўнікаў і вучняў агульнаадукац. устаноў з белар. і рус. мовамі навучання / В. А. Чамярыцкі, Г. В. Штыхаў; пад рэд. Ю. М. Бахана. Мінск, 2009; вучэбная насыщенная карта "ВКЛ у XIV—XV стст." ; рэпрадукцыя карціны Яна Матэйкі "Грунвальдская бітва"; відэафрагмент з мастацкага фільма "Крестоносцы" (Польшча, 1960 г. Рэжысёр Аляксандар Форд); (https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=0xD_J24wSOc&feature=emb_logo (2.33.15 — 2.49.50)); відэаролік "Грунвальдская бітва" (<https://www.youtube.com/watch?v=ttb2qZvwwI4>) і тэкст песні (<http://teksty-pesenok.ru/rus-stary-olsa/tekst-pesni-grunvaldskaya-btva-1410-g/1923079/>); рэпрадукцыя карціны З. Развадоўскага і Т. Попеля "Грунвальдская бітва"; раздатачны матэрыял.

ШУМЕЛЬ Таццяна Іванаўна.

Наставніца гісторыі і грамадзазнайства Гарадоцкага навучальнага-педагагічнага комплексу дзіцячы сад — базавая школа Маладзечанскага раёна Мінскай вобласці. Нарадзілася ў в. Хажова Маладзечанскага раёна. У 2003 г. закончыла Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка па спецыяльнасці "педагогіка і методыка пачатковага навучання", у 2018 г. — Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт па спецыяльнасці "гісторыя (гісторыя і ўсевялкавая)". Мае вышэйшую кваліфікацыйную катэгорыю. Кіраўнік раённай школы ўчытуючай педагогічнай практикі па фарміраванні здаровага ладу жыцця. Удзельнік рэспубліканскай творчай групы настаўнікаў гісторыі і грамадзазнайства. Аўтар больш за 35 методычных публікацый.

Новыя паняці: "Вялікая вайна", Грунвальдская бітва, Торуньскі мір.

Гістарычныя дзеячы: Ягайла, Вітаўт, Ульрых фон Юнгінген.

Даты: 1409—1411 гг., 15 ліпеня 1410 г., 1411 г.

Афармленне класнай дошкі: на дошцы запісаны тэма ўрока, план вывучэння тэмы, эпіграф, размешчана вучэбная настенная карта "ВКЛ у XIV—XV стст.".

План урока

- I. Падрыхтоўчы этап.
- II. Арганізацыйны этап.
- III. Этап пярвічнай праверкі ведання новай тэмы.
- IV. Матывацыйна-мэтавы этап.
- V. Аперыцыйна-пазнавальны этап.
- VI. Этап замацавання вывучанага матэрыялу.
- VII. Этап падвядзення вынікаў урока. Рэфлексія.
- VIII. Этап інфармавання пра дамашнєе заданне.

I. Падрыхтоўчы этап.

На папярэднім уроку настаўнік задае вучням дамашнєе заданне: прачытаць § 8 вучэбнага дапаможніка "Вялікая вайна" і Грунвальдская бітва"; праглядзець відэафрагмент з мастацкага фільма "Крестоносцы"; запоўніць табліцу "Грунвальдская бітва"; праверыць свае веды па крытэрыях "НаШтоБуЗУ".

Таблица

Грунвальдская бітва

Храналагічныя рамкі вайны	
Падстава да вайны (зачэпка)	
Прычыны вайны	
Краіны-ўдзельніцы	
Ход ваеных дзеянняў	
Вынікі	
Значэнне вайны	

НаШтоБуЗУ (крытэрыі ведання дамашніяга задання):

1. Буду ведаць даты "Вялікай вайны", Грунвальдской бітвы, падпісання Торуньскага міру.
2. Назаву прычыны і вынікі "Вялікай вайны".
3. Апішу ход і вынікі Грунвальдской бітвы; ацаню дзейнасць удзельнікаў бітвы.
4. Пакажу на вучэбнай карце месцы, дзе адбылася Грунвальдская бітва, быў падпісаны Торуньскі мір.
5. Выкажу меркаванне аб гістарычным значэнні Грунвальдской бітвы.

6. Складу гістарычныя партрэты Ягайлы, Вітаўта, Ульрыха фон Юнгінгена.

7. Параўнаю адлюстраванне падзей у відэафранменце і тэксце вучэбнага дапаможніка.

Ход урока

II. Арганізацыйны этап.

Настаўнік вітае вучняў і жадае ім паспяховай работы на ўроці. Называе яго тэму, акцэнтуе ўвагу на незвычайнай мадэлі арганізацыі ўрока — "правёрнуты", адзначае, што на ім на падставе розных крыніц вучні будуть падрабязна вывучаць падзеі 600-гадовай даўніны — "Вялікую вайну" і Грунвальдскую бітву, выказваць сваё стаўленне да яе прычын і наступстваў.

III. Этап пярвічнай праверкі ведання новай тэмы.

Настаўнік нагадвае вучням, што дома неабходна было прачытаць § 8 "Вялікая вайна" і Грунвальдская бітва", праглядзець відэафрагмент, прааналізаваць свае ўменні і веды па крытэрыях "НаШтоБуЗУ", запісаных на картцы. Ён выясняе ці ўзніклі цяжкасці пры выкананні заданняў.

Для таго, каб выявіць, як вучні выканалі дамашнєе заданне, настаўнік дзеліць вучняў на групы, прапаноўвае ім папрацаўць з гексамі (шасці-вугольнікамі), падрыхтаванымі настаўнікам. На гексах змешчаны імёны военачальнікаў (Вітаўт, Ягайла, Ульрых фон Юнгінген), даты, схемы перамяшчэння войскаў у час Грунвальдской бітвы і інш. Калі вучні паліцаць, што гэтай інфармацыі недастаткова, яны яе дапаўняюць сваімі гексамі (гл. дадатак 1). Адна з груп працуе з гексамі на дошцы. Пасля прадстаўнік групы тлумачыць усталёваныя паміж гексамі лагічныя сувязі, пры іншай неабходнасці яго адказы карэктуюцца.

IV. Матывацыйна-мэтавы этап.

Настаўнік (дэмантруе карціну Яна Матэйкі "Грунвальдская бітва"). У час Другой сусветнай вайны галоўны ідэолаг нацысцкай Германіі Пауль Гебельс загадаў знішчыць карціну. Ён паабяцаў узнагароду ў 10 млн марак за інфармацыю аб яе месцазнаходжанні. Карціну выратавалі. Зараз гэты маштабны твор (яго памер 10x5 м) знаходзіцца ў Нацыянальным музеі ў Варшаве. Нацысты не выпадкова палявалі за карцінай, на якой паказана перамога аб'яднанага войска ВКЛ і Польскага Каралеўства над тэўтонскімі рыцарамі ў 1410 г. Як вы думаецце, чаму яны хацелі яе знішчыць? (Адказ. Нацысты лічылі сябе нашчадкамі ваяўніча-га Тэўтонскага Ордэна і не хацелі, каб людзі бачылі карціну, на якой адлюстравана паражэнне Ордэна.)

Далей настаўнік прапаноўвае вучням правесці мультысэнсарны аналіз карціны — завяршыць наступныя выразы (гл. дадатак 2).

1. На карціне я бачу....
2. Разглядаючы яе, я пытаюся ў сябе....
3. Я спадзяюся (баюся), што....
4. Я чую....
5. Я адчуваю пах....
6. Я думаю, што пасля гэтага адбудзецца....
7. Стаяненне да падзеі на карціне я выказываю словам (словам)....

V. Аперацыяна-пазнавальны этап.

Настаўнік паведамляе вучням, што яны будуць працаўваць з заданнямі ў групах і падрабязна разбяруць і замацуюць веды пра падзеі Вялікай вайны, іх прычыны, ход, вынікі і значэнне.

Група 1: аналізуе ўрывак з "Хронікі Быхаўца" і Грунвальдскую бітву" (гл. дадатак 3).

Група 2: аналізуе рэпрадукцыю карціны Зыгмунта Развадоўскага і Тадэвуша Попеля "Грунвальдская бітва" (гл. дадатак 4).

Група 3: аналізуе Грунвальдскую бітву па фрагменту мастацкага фільма "Крестоносцы" (гл. дадатак 5).

Група 4: аналізуе песню "Грунвальдская бітва" группы "Стары Ольса" (гл. дадатак 6).

На завяршэнні работы групы презентуюць яе вынікі, супастаўляюць розныя віды крыйніц ("Хроніка Быхаўца"; рэпрадукцыя карціны З.Развадоўскага і Т.Попеля "Грунвальдская бітва"; фрагмент мастацкага фільма "Крестоносцы"; песня "Грунвальдская бітва") з тэкстам вучэбнага дапаможніка, вызначаюць супяречнасці, робяць высновы. Настаўнік у ходзе адказаў і разважанням вучняў падводзіць іх да разумення таго, што каб больш ведаць пра гістарычную падзею, атрымаць аб'ектыўныя звесткі пра вывучаемыя гістарычныя падзеі неабходна аналізаваць і супастаўляць розныя крыйніцы.

Настаўнік. Як бачым, для таго каб вывучаць гістарычныя падзеі адной крыйніцы недастаткова. Мы прааналізавалі ўрывак з дакумента, мастацкую карціну, урывак з фільма і песню — і заўажылі, што кожная крыйніца ўтрымлівае сваю інфармацыю, часта туую, якая не адпавядзе рэальнасці. Таму нам вельмі важна супаставіць інфармацыю і зрабіць адпаведныя высновы.

VI. Этап замацавання вывучанага матэрыялу.

На гэтым этапе вучням прапаноўваецца адказаць на пытанне: Чаму ў ХХІ стагоддзі мы так падрабязна вывучаєм падзею, якая адбылася больш 600 гадоў таму — Грунвальдскую бітву.

Для адказу на пытанне вучні дзеляцца на шэсць групп (метад "Шэсць капелюшоў"). Кожная атрымлівае карткі-“капелюшы” рознага колеру і выконвае адпаведнае заданне. Праз некалькі хвілін вучні адказваюць на заданні.

Картка "белы капялюш" — назваць асноўныя факты з гісторыі "Вялікай бітвы" і Грунвальдской бітвы.

Картка "жоўты капялюш" — вылучыць станоўчыя моманты Грунвальдской бітвы для аб'яднанага войска.

Картка "чорны капялюш" — расказаць пра трагічныя або адмоўныя вынікі Грунвальдской бітвы для аўтаданага войска.

Картка "чырвоны капялюш" — расказаць пра ўражанні ад гісторыі Грунвальдской бітвы.

Картка "зялёны капялюш" — прапанаваць новыя варыянты зыходу Грунвальдской бітвы.

Картка "сіні капялюш" — падвесці вынікі бітвы і расказаць пра яе значэнне для ВКЛ і Польскага Каралеўства.

(Прыклады адказаў. Група "Белы капялюш": асноўныя факты Грунвальдской бітвы: 15 ліпеня 1410 г. сапернікі сышліся каля вёскі Грунвальд, войска крыжакоў налічвала 15—20 тыс. чалавек, у ім было шмат рыцараў з Германіі, Англіі, Францыі, Швейцарыі, Чэхіі і інш., войска ВКЛ і Польшчы налічвала каля 30—40 тыс. чалавек. Вітаўт прывёў харугвы з Палацка, Новагародка, Вільні, Трокай, Смаленска, Віцебска, Гародні, Ліды, Берасця, Пінска. Мсціслава, Дарагічына і іншых замяль; у аўтаданым войску былі харугвы з Украіны, атрад з Чэхіі пад кіраўніцтвам Яна Жыжкі і татарская конніца; беларускія і літоўскія харугвы ўзначаліў Вітаўт, агульнае кіраванне аўтаданым войскам ажыццяўляў Ягайла, войскам Тэўтонскага Ордэна кіраваў магістр Ульрых фон Юнгінген; у 1409—1411 гг. адбылася "Вялікая вайна", у 1411 г. быў заключаны Торуньскі мір.

Група "Жоўты капялюш": правільная тактыка боя; Вітаўт своечасова паслаў дапамогу; адмова Вітаўта ад аблогі Мальбарка; захоп абоза і баявых сцягоў Ордэна; вяртанне Жамойці ВКЛ; пераможцам павінна быць выплачана вялікая сума грошай; аслабленне Тэўтонскага Ордэна.

Група "Чорны капялюш": гібелль людзей; разбурэнні; адступленне і ўцёкі воінаў ВКЛ напачатку бітвы.

Група "Чырвоны капялюш": перадача тэўтонскім рыцарамі Ягайлу і Вітаўту двух мячоў без похваў — выклік на бой; малітва Ягайлы, нягледзецы на баявія дзеянні; мужнасць як рыцараў так і воінаў аўтаданага войска; мудрасць Вітаўта.

Група "Зялёны капялюш": калі б тагачасныя саюзнікі заключылі Грунвальдскі дагавор аб дружбе, узаемадапамозе і г. д., было б менш ахвар.

Група "Сіні капялюш": Тэўтонскі Ордэн страціў сваё вядучас становішча ў рэгіёне; значна ўзрос міжнародны аўтарытэт Вялікага Княства Літоўскага; ажывіўся гандаль; больш паспяхова сталі развіваца гаспадарка і культура.)

Наставнік дапаўніе адказы вучняў і робіць выснову, што ў выніку разгрому крыжакоў пад Грунвальдам Тэўтонскі Ордэн страціў свой уплыў у рэгіёне, узрос уплыў ВКЛ і яго міжнародны аўтарытэт.

VI. Этап падвядзення вынікаў урока. Рэфлексія.

Наставнік. Паражэнне Тэўтонскага ордэна ў Грунвальдской бітве азначала крах 200-гадовай крыжацкай агрэсіі ва Усходняй Еўропе. Аднак спатрэбілася яшчэ некалькі войнаў, каб ён знік канчатковая. Пасля перамогі над крыжакамі значна ўзрос міжнародны аўтарытэт Вялікага Княства Літоўскага і Польскага Каралеўства сярод іншых краін. Значна ажывіўся іх гандаль, больш паспяхова сталі развіваца гаспадарка і культура. Да ВКЛ вярталася Жамойць. Польшча таксама аддала частку зямель. Але галоўнае значэнне "Вялікай вайны" і Грунвальдской бітвы складалася не ў тэрытарыяльных набытках. На полі пад Грунвальдам адбыўся карэнны пералом у гісторыі векавой барацьбы ВКЛ з Тэўтонскім Ордэнам, які быў зрынуты ўдарамі такой сакрушальнаі сілы, што ніколі не змог аднавіць былую веліч.

Вучням прапаноўваецца скласці сінквейн да паняцця "Грунвальдская бітва".

1-ы радок: назоўнік, які абазначае тэму. 2-і радок: два прыметнікі, якія характарызуюць тэму. 3-і радок: тры дзеясловы, якія апісваюць дзеянне па тэме. 4-ы радок: фраза, якая раскрывае сутнасць тэмы. 5-ы радок: назоўнік, які выражает стаўленне да тэмы.

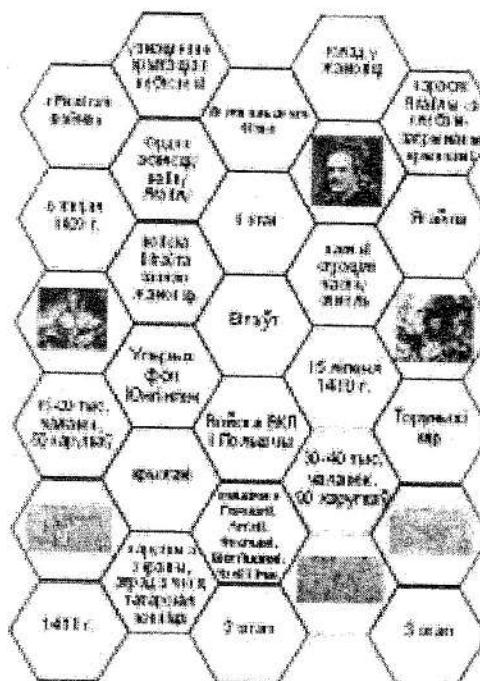
Прыклад сінквейна:

Грунвальдская бітва
Жорсткая, кровапралітная
Сышліся, біліся, разграмілі
Вырашальная бітва "Вялікай вайны"
Падзея

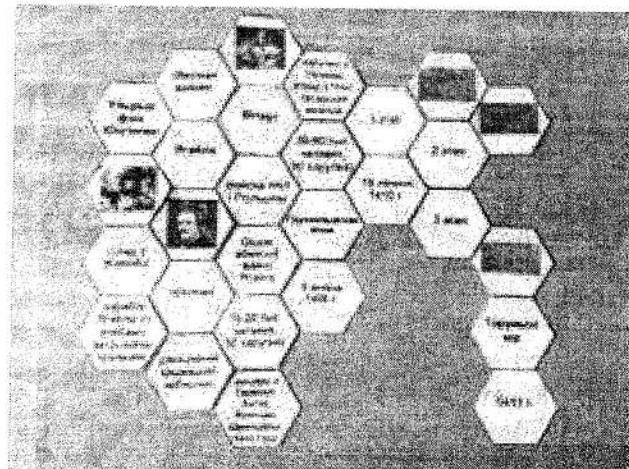
Пасля адказаў вучняў наставнік падводзіць вынікі ўрока, каментуе адзнакі.

VII. Этап інфармавання пра дамашнє заданне.

Па выбары: а) скласці нататку пра Грунвальдскую бітву для часопіса (газеты, інтэрнет-рэурса); б) выкананце заданне па контурнай карце на с. 19; в) знайсці звесткі ў інтэрнэце, як увекавечана памяць пра Грунвальдскую бітву ў розных краінах і расказаць сваім аднакласнікам.

Набор гексаў, якія атрымалі групы

Варыант састаўлення гексаў

Ян Матайка. "Грунвальдская бітва". 1878 г.

Група 1

Картка 1

Заданне. Прачытайце ўрывак з "Хронікі Быхаўца", адкакышце на пытанні, выканайце заданні.

**Урывак з "Хронікі Быхаўца"
пра бітву пад Грунвальдам**

У год ад пачатку свету 6921, а ад Божага нараджэння 1412, пачалася вайна караля польскага Уладзіслава Ягайлы і яго брата, вялікага князя літоўскага Вітаўта, з немцамі прускімі. І сабралі яны разам войскі вялікія з абодвух бакоў: кароль Ягайла ўсе сілы кароны Польскага, князь вялікі Вітаўт усе сілы літоўскія і рускія і шмат татараў ардынскіх, магістр жа прускі свае войскі з усяго Рэйху Німецкага. І калі войскі з абодвух бакоў былі гатовыя, кароль Ягайла і вялікі князь Вітаўт пайшлі на бітву ўсё благім ляснымі дарогамі, а поля роўнага і шырокага, дзе маглі бы спыніцца і бой учыніць, не знаходзілі, бо былі палі роўныя і вялікія толькі пад местам німецкім, што звалася Дуброўнае. І бачылі немцы, што ляхі [полякі] ды літва з такімі вялікімі войскамі не маглі підзе больш стаяць, толькі на тых палях, і таму пакапалі яміны і прыкрылі іх, каб туды коні і людзі пададалі.

Калі кароль Ягайла і вялікі князь Вітаўт з войскамі сваімі мінулі лясы, прыйшлі на тэя Дубровенскія палі. ... пра тэя яміны, што немцы пакапалі, нічога не ведалі, і, рыхтуючы войска, гетманы князь Іван Жэздзівід і пан Сокал у яміны пададалі і ногі сабе паламалі, і вельмі параніліся, ад чаго і памерлі... Абралі яны гетманаў (Ягайла даручыў Сокала месца пану Спытку, а Вітаўт прызначыў Яна Гаштоўда) і загадалі войска рыхтаваць да бітвы, а тых ямаў здрадлівых асцера-гаца. Затым гетманы, войска падрыхтаваўшы, рушылі на бітву. Немцы ж, убачыўшы гэта, таксама пачалі з імі сутычкі. І пачалася з раніцы бітва паміж немцамі і войскамі літоўскімі, і вялікае мнóstva вояў з абодвух бакоў, літоўскага і німецкага, палегла.

Вялікі князь Вітаўт, бачачы, што войскі яго вельмі пабітыя, а ляхі ніякае падмогі ім чыніць не хочуць, прымчаў да свайго брата Ягайлы, а той імшу [богаслужэнне] слухаў. І сказаў Вітаўт: "Ты імшу слухаеш, а князі і паны, браты мае, ледзьве не ўсе забітыя ляжаць, а твае людзі ніяк дапамагчы ім не хочуць". А Ягайла адказаў яму: "Мілы браце, ніяк іначай учыніць не могу, толькі мушу імшу даслухаць". І, даслухаўшы, загадаў свайму каморнаму [схаванаму] атраду ісці на ратунак. І той атрад рушыў з войскамі літоўскімі на немцаў, і

Дадатак 3

ушчэнт іх разблі, і самага магістра і ўсіх яго комтураў да смерці забілі, і незлічонае мнóstva немцаў паланілі ды пабілі. ... Затым войскі польскага і літоўскага, немцаў разбіўшы, шмат гарадоў ды зямель іхніх побраўшы, а астатнія дашчэнту спустошыўшы ды выпаліўшы, з вялікаю пашанаю і з невымоўнай перамогаю, на ўесь свет знакаміта праславіўшыся, у свае землі вярнуліся. Харугвы ж німецкія і бароды магістраў ды ўсіх комтураў ягоных, з мёртвых абадраўшы, палову ўзялі да Польшчы, а палову да Літвы.

Тыя бароды і харугвы ў замку Кракаўскім, у касцёле святога Станіслава, і ў Вільні, таксама ў касцёле святога Станіслава, вывешаны.

(*Гісторыя Беларусі, другая палова XIII – першая палова XVI ст.: 7-ы кл.: хрэстаматыя: дапам. для настаўнікаў і вучняў агульнаадукац. устаноў з белар. і рус. мовамі навучання / В.А.Чамярыцкі, Г.В.Штыхай; пад рэд. Ю.М.Бохана. Мінск, 2009. С. 109–111.*)

Пытанні і заданні:

1. Назавіце ўдзельнікаў бітвы.
2. Чаму Ягайла і Вітаўт выбралі такое месца бітвы?
3. Як аўтар хронікі апэньвае вынікі бітвы?
4. Што ўчынікі німецкія рыцары, каб не праpusciць аб'яднанас войска на поле бітвы?
5. Што вы новага даведаліся з хронікі? Якія вы знайшлі ўдакладненні, фактагалічныя несуспадзенні? Чаму?
6. Уявіце сябе журналістамі і задайце аўтару хронікі тры пытанні ў форме бліц-інтэрв'ю?

Дадатак 4

Група 2

Заданне. Разгледзьце рэпрадукцыю карціны З.Развадоўскага і Т.Попеля "Грунвальдская бітва", адкакышце на пытанні.

Пытанні і заданні:

1. Прыдумайце назуву карціне і растлумачце свой выбар.
2. Назавіце персанажы, якія паказаны на карціне. Што вам пра іх вядома?
3. Які этап бітвы адлюстраваны на карціне? Апішыце яго.
4. Ці з'яўляеца карціна гістарычнай крыніцы? Чаму вы так лічыце?
5. Ці аддавядае сюжэт карціны апісаным падзеям бітвы ў тэксце (§ 8 вучэбнага дапаможніка, апошні абзац п. 3 "Грунвальдская бітва")?
6. Якія пачуцці выклікае ў вас карціна (радасць, смутак, замяшанне і г. д.)? Чаму? Якія дэталі карціны фарміруюць такую гаму пачуццяў?

Дадатак 5

Група 3

Заданне. Прааналізуйце па пытаннях відэафрагмент мастацкага фільма "Крестоносцы". (Польшча, 1960 г., рэж. Аляксандар Форд) і выканайце заданне.

Пытанні і заданні:

1. Падбярыце 2, 3 эпітэты для харектарыстыкі кожнага галоўнага героя.
2. Якія новыя факты пра бітву вы даведаліся з відэафрагмента?
3. Якімі мастацкімі сродкамі рэжысёр паказаў трагізм бітвы (музыка, гукі і г. д.)?
4. Ці можна мастацкі фільм выкарыстоўваць як гістарычную крыніцу? Чаму?

Дадатак 6

Група 4

Заданне. Прааналізуйце па пытаннях песню "Грунвальдская бітва" группы "Стары Ольса".

Слаўлю адвагу, ваяроў сармацкіх
Што пасеклі ў бітве рыцараў крыжацкіх
Меўся ордэн ўсю Літву з Польшчай зруйнаваці
Прагнуў права сваё нам гвалтам навязаці
Таму варта хутка на вайну збірацца,
Каб на прускіх землях з ворагам спаткацца
Гвалт крыжацкі супыніць ды уласнай сілай
Славу-волю нам здабыць для Айчыны мілай
Войскі ўсе выйшлі і хутчэй памчалі
Ды ля Грунвальда станы пастаўлялі
Наши Багародзіцу, немцы Dasticht завялі
Ды з гарматаў грукат-трэск гучна распачалі
Так літвіны смела з крыкамі нясуцца

А пад імі коні бакамі б'юцца
Смела з літвай Вітаўт рэй вядзе-трымае
І натхнене крыкам, шэрагі раўніе
Шалёна, мужна з гуфам гуф сячэцца
Як мядзведзь раз'юшаны, што на злом нясецца
Твар да твару сеча ўдзе, немцы нас змагаюць
Аж літва з татарамі з лукаў іх накрываюць
Страшны хруст, звон, грукат, гром ідзе ад зброі
Горлы ў крыку лютым пазрываюць воі
Шум і звон ад зброі далітае страшна,
Сонца ў небе плыве залаціста-ясна
Прускіх дзесяць комтураў там важнейшых легла
Кроў струменем ліецца, немчура пабегла
Наши колюць, рэжуць, б'юць, волю зброі даўшы
Ды палоняць комтураў, рукі ім звязаўшы
Дзідамі там немцаў, у хрыбы калолі
Ды вантрабы люта ім з жыватоў паролі
Наши моцна, смела гуф нямецкі белі
Як вайкі пад кустам, кнехты галасілі
Колькі міль за ворагам нашы воі мчалі
Немцы леглі, як трава зброю пакідалі
Хутка вестку добрую нашы людзі мелі
І паветра і зямля ад імши дрыжэлі
Ўдзячна па касцёлах Te deum завялі
І ў Літве і ў Польшчы Бога праслаўлялі.

Пытанні і заданні:

1. Якія падзеі адлюстраваны ў песні?
2. Каго аўтар называе "наши воі", "наши людзі"?
3. Якая мэта саюзнага войска сформулявана ў песні?
4. Суаднісіце словаў песні з этапамі Грунвальдской бітвы. Назавіце іх.
5. Уявіце сябе паэтам-песеннікам. У якім жанры (марш, раманс, фолк, рок, рэп, хіп-хоп) вы напішыце песню пра Грунвальдскую бітву? Чаму?
6. Выкарыстоўваючы тэкст песні і вучэбнага дапаможніка, растлумачце кроссэнс.
7. Што вы новага даведаліся з песні і як гэта стасуецца з тэкстам вучэбнага параграфа?

